

NAPREJ

Glasiilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka in dneva po prazniku.
Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ul'ca - št. 61.
Oglase računamo po dogovoru.
Izdajatelj: Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh
Tiska tiskarna Mostböck, Maribor.
Telefonska številka 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 84 K, za pol leta 42 K, za četr let 21 K, za mesec 7 K. Za Nemčijo celo leto 89 K, za ostalo tujino in Ameriko 96 K. Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1.

256. šte. v.

U Ljubljani, sreda, dne 10. decembra 1919.

Letnik III.

Mednarodni dogovori o delavskih vprašanjih v versailjski mirovni pogodbi.

(Konec)

Dr. Ivan Shvegel, član parlamenta.

Ostali člani mednarodne delovne pogodbe obravnajo svobodo združevanja, otročje in dečje delo, tedenski počitek za vsakega delavca, položaj tujega, zakonito v drugo državo pripuščene delavca in ureditev inšpekcijskega sistema, pri katerem bodo udeležene tudi žene, za zakonito izvedbo delavskega varstva.

V slučaju, da vsakoletna delovna konferenca svoja tolmačenja ali predloge o tem zadevam spremeni v sklepe, so delegati udeleženi držav zavezani, iste najpozneje tekom enega leta predložiti v razpravo zakonodajnemu zboru. Dolžnosti, da se ti sklepi sprejmejo, ni. „Mi računamo“, kakor je rekel angleški delavni minister Barnes „tu na pritisk javnega mnenja“.

Kdor bere izjave, ki so bile izrečene k tej zadevi v ameriškem senatu, ne more pač črpati iz teh internacijonalnih dogovorov nobenih prevelikih nad za interese delavstva, marveč nasprotno misliti, da se bo moglo iste slejkotprej uspešneje ohraniti in pospešiti v okvirih posameznih dežel in istovrstnih razmer. Internacijonalna delavska varstvena zakonodaja more delavcem naprednejših držav malo nuditi, česar niso oni že v svoji državi preje in lažje dosegli. Nasproti pa je nevarnost, da se bodo reakcionarni elementi v takih državah posluževali primere z zaostalimi narodi, ali pa migljaja na njihovo konkurencu, da postavijo svojemu lastnemu delavstvu zapreke na poti njegovega stremjenja. Socijalni boji ne bodo s tem mogoče oslabiljeni, marveč poostreni. In na drugi strani ne bo gotovo takozvanim naprednim industrijskim državam omogočeno, odkrižati se konkurence države s cenejšo delavno močjo s tem, da ji skuša v imenu človeštva in s pomočjo internacijonalne delavske zakonodaje produkcijske stroške zvišati. Morda pa je zanimivo, te pomisleke vsled tega omeniti, ker razsvetljujejo posamezne prikritke nagibe, koji bi mogli poleg vseh zmirom in povsod predpostavljanih idealov veljati kot želja po ustanovitvi mednarodnega foruma za delavska vprašanja od strani pariške, po kapitalističnih in imperijalističnih interesov obvladane mirovne konference.

Sedaj v Washingtonu zborujoča prva konferenca se je sestala ob neugodnih predznamenjih velike stavke železarskih in jeklarskih delavcev ter one ladjedelniških delavcev v New-Yorku, ki podvezuje morskii promet, in preteče stavke v premogarski industriji; od nje moremo tem manj pričakovati pozitivnih rezultatov, ko Združene države same oficijelno pri razpravah niso prav nič udeležene, ker ni Amerika doslej še ratificirala mirovne pogodbe ter sprejela pogodbo zveze narodov, koje del tvorijo delavne določbe. Nemčija in Avstrija, ki se, dokler mirovno pogodbo ne ratificirajo najmanj tri aliirane države, teoretično nahajata še v vojnem stanju, sta bili sicer dodatno, na zahtevo amsterdamske strokovne federacije povabljeni, a se vseeno nista mogle udeležiti konference. Zi ozirom na Združene države se mora zmcti pred očmi, da je kompetenca vezne uprave v Washingtonu v delavskih vprašanjih zelo omejena in da pridržuje ustava te zadeve zakonodavstvom posameznih Zveznih držav. Naj se že v bodoče zastopnik Združenih držav na mednarodni delavsko-varstveni konferenci kakorkoli zaveže, s tem še ni podana prav nobena garancija, da bo 48 združenih držav (ki se same nahajajo na različnih stopinjah razvoja) uvaževalo ta dogovor.

Brzovjavne vesti.

Sklepi opozicijalnega bloka.

Beograd, 8. Opozicijonalni blok je končal svoja zborovanja. Udeležencev je bilo 121. Predsedoval je dr. Medakovič, podpredsednika pa sta bila bivši minister Gostinčar in dr. Pavelič. Blok se je izjavil, da ne priznava volitev, ki bi se vršile na temelju oktroiranega volilnega reda. V resoluciji Jugosl. kluba se zahteva, da se nar. predstavništvo vzdrži do konstituante in da vzame takoj v pretres zakonski načrt za volitve. Zbor je izdal manifest na narod, kjer opozicija napada vlado, kot vlado manjšine zahteva, da se narodnemu predstavništvu predlože že izdane naredbi, da se zakonito glasovanje proračun razpravlja o volilnem redu, o valuti, o agrarnem in invalidnem vprašanju. O vsem tem naj se razpravlja v parlamentu ali pa pokliče opozicija sedanjio vlado ob priliki na odgovor. Manifest so podpirali vsi člani opozicijonalnih strank.

Vojna odškodnina za Srbijo.

Pariz, 8. Srbija zahteva na mirovni konferenci odškodnino v znesku 6 milijard mark. Zavezniki pa stoje na stališču, da je Srbija s svojo pridobitvijo ozemlja popolnoma odškodovana. Srbija zahteva, naj se ji izplača, kar ima dobiti, in naj se ji kředitira, kar ima sama izplačati. Najbrže bo prišlo do poravnave.

Priznanje republike Avstrije.

Dunaj 8. decembra. Španska in bolgarska vlada sta priznali avstrijsko republiko.

Vseruski kongres komunistov v Moskvi.

Dunaj, 8. Doznavamo, da se je dne 2. t. m. otvoril v Moskvi vseruski kongres komunističnih strank. V predsedstvo so bili izvoljeni Ljening, Kamenov, Sinovjev in Sosnovski. Ljening je podal obširno poročilo o političnem položaju, kjer je obrazložil vzroke in cilje, ki vodijo sovjetsko vlado v boj, ter naglasil potrebo resnega dela za ustvaritev zanesljivih temeljev bodoče socijalistične države.

Za obrambo ruske sovjetske republike.

Pariz, 8. dec. „Humanite“ priobčuje vest moskovske brezzične postaje, da je sovjetska vlada na sedmem moskovskem kongresu sklenila, povabiti vse stranke, ki hočejo sodelovati v boju za obrambo ruske republike, med njimi tudi ukrajinske komuniste in socijalne revolucionarce lovičarje

Nota Rumuniji.

Pariz, 8. Vrhovni svet je poslal dne 3. t. m. rumunski vladi novo noto, kjer opominja vlado na sprejetje določbe o mejah, podpis st. germainse pogodbe, posebni dogovor o varstvu manjšin in ureditev dogodkov na Madžarskem. Zadnji rok je rumunski vladi potekel danes. Odločitev nove rumunske vlade in njen odgovor bo smatrala ententa za definitivno svedočbo o bodoči smeri rumunske politike in bi obžalovala eventualno odcepitev Rumunije od entente.

Izjave madžarskih poslancev rumunskemu parlamentu.

Rozošvar, 8. Madžarski poslanec rumunske zbornice so sklenili, da se hočejo aktivno udeleževati parlamentnega dela. Izdali bobo manifest na madžarsko prebivalstvo Velike Rumunije. Pozneje nameravajo sklicati velik madžarski tabor v Narosvasarhely. Ti poslanci žele predvsem pospeševati gospodarske odnose med Rumunijo in Madžarsko in delovati za personalno unijo med obema državama.

Madžarska vlada Clemenceauju.

Budimpešta, 8. Ministrski predsednik Huszar je v imenu madžarske vlade poslal Clemenceauju dve brzovjavki, kjer prosi vrhovni svet, naj bi izposloval, da bi bili komisar komitata Kološa Emil Grandpierre v Kološvaru, podžupan Ludovik Severtius v Braševu in Gašper Muth v Fogarošu, ki so določeni za udeležbo pri mirovni pogodbi, izpuščeni na svobodo in da bi dobili vsa potrebna pooblastila za potovanje v Budimpešto. Dalje, da izposluje pri rumunskih oblastih zadostna jamstva za varnost rodbin in imetja imenovanih, da se okupacijske čete raznih sosednjih držav, zlasti takorekoč v osrčju Madžarske stoječi Rumuni, umaknejo na črto, katero naj določi vrhovni svet sam. Vsled zašeženja železniškega materijala in izčrpanosti živilskih zalog in kuriva, je vsa dežela sredi zime izpostavljena mrazu in gladi. K pomirjenju duhov naj vrhovni svet pošlje posebne komisije na Sedmograško namreč v Kološvar, Marosvasarhely in Veliki Varadin. V Severno Ogrsko v Bratislavo, Ružembek in Košice in v Južno Ogrsko v Pečuh in Zombor.

Novo poljsko ministrstvo.

Moravska Ostrava, 8. decembra. Paderewski je sestavil strokovno ministrstvo, v katerem je sam prevzel predsedstvo in zunanje posle.

Čehoslovaški državni proračun.

Praga, 8. Narodni skupščini je bil predložen naknadni državni proračun. Celokupno državno gospodarstvo izkazuje dve in pol milijarde rednih izdatkov, šest milijard pa izrednih. Vlada je bila pooblašena, da za izdajo skoro pet milijard nabavi denarja s kreditnimi operacijami.

Ministrska kriza na Japonskem.

Berlin 8. dec. „Daily Express.“ Vsled nesporazumljenj glede nadaljnjih odposiljatev japonskih čet v Sibiriji je na japonskem postala ministrska kriza.

Ustaje proti Djenjkinu.

Dunaj, 8. Uporniki Mahnova so iz jekaterinoslavske gubernije iz Tavrije, ter z ozemlja vzdol. spodnjega Dnjepra do obali Azovskega morja izgnali Djenjkinove čete ter zasedli Aleksandrov, pristanišča Melitopol in Marjopol in večji del krimskega poluotoka z luko Teodozijo, kjer so zaplenili mnogo natovorjenih Djenjkinovih ladij. Uporniki so blizu prehranjevalnega oporišča Djenjkinova v taganroškem zalivu.

Konflikt z Mehiko.

Washington, 8. V ameriškem senatu so sklenili naprositi Wilsona, da naj umakne priznanje Carranze po ameriški vladi in naj ukine diplomatske odnose s takozvano vlado Carranze. Ta sklep se je odstopil izvršilnemu senatnemu odseku.

Stavka ameriških rudarjev.

Washington, 8. Da bi obvladala stavko rudarjev, je ameriška vlada sklenila poslužiti se takozvanih zveznih sodišč. Zastopniki skoro vseh velikih rudniških podjetij so se zedinili v tem, da naj se plače rudarjev povišajo za približno 30%. Pridobivanje premoga je znašalo včeraj samo 42% normalne izmere.

Dnevne vesti.

Podraženje tobaka. Finančna uprava je s 4. t. m. zvišala cene vsem tobaknim izdelkom in tobaku od 40—100 odstotkov. Zvišanje se je odredilo po kakovosti tobaka.

Zahvala. Jugoslovanska pomožna misija, poslana po Jugoslovanskem Pomožnem odboru v Chicagi (Jugoslav Relief of Chicago), izraža ob priliki svojega povratka zahvalo vsem vladnim

uradom in uradnikom kraljevstva SHS zasebnim zavodom, kakor tudi številnim zasebnikom, ki so pomagali pri razdeljevanju pomoči, koje so poslali Jugoslavlani v Združenih državah ameriških. Vračamo se v svojo novo domovino s poznanjem potreb, ki bo — kakor upamo — pomagalo in koristilo naši rojstni deželi. Vedno bomo delovali v tem smislu. Pozabili bomo vse druge in ohranili samo najboljše vtise. Vladimir Predovič, Josip Sitar, Peter Mladineo.

Nov strankin list. V Mariboru je izšla v nedeljo, dne 7. t. m. prva številka novega strankinega lista v nemškem jeziku za vse nemške sodruge, „Volksstimme“. Izhaja enkrat, pozneje pa bo izhajal dvakrat tedensko.

Prosvetna akademija v Kočevju. V Kočevju se je započelo s socijalistično akcijo velikega obsega. Poleg prosvetne akademije, ki je bila pred kratkim otvorena in koja ima vsako soboto posebna izobraževalna predavanja (predavala sta doslej ob velikem zanimanju občinstva sodruga dr. Lončar in urednik Golouh), se vodi tudi posebna politična šola po sodr. prof. Birsu. Zadnjič se je vršil tu Miklavzev večer s tremi recitacijami sodr. pisatelja F. Albrehta iz Cankarjevih socijalnih spisov. Ob nedeljah se vrši redna plesna šola. Ustanovil se je delavski dom s socijalistično čitalnico. — V nedeljo 30. p. m. se je vršilo tu troje krasno uspeh shodov. Predpoldne v del. domu v Kočevju z referati ss. Golouha in Birse, popoldne pa v Črnem potoku in v Dolgi vasi. Shodom je predsedoval vrli sodrug Rebič, ki je s toplimi besedami bodril delavce na neumorno organizacijsko in izobraževalno delo. Stranka napreduje, naše vrste se bolj in bolj jačijo in disciplinirajo. Tudi kočevski okraj bo postal kmalu močna sunkovita socijalistična trdnjava.

Dr. J. Šušteršiču, bivališče neznanu, je okrajno sodišče v pravni stvari, tekoči zoper njega, naložilo rubež in postavilo zanj skrbnika za čas njegove odsotnosti, oziroma dokler se obtoženec sam ne zglesi! (Kako se izpreminjajo časi!)

Nesramnost klerikalcev.

Klerikalci na Hrvatskem izdajajo list „Narodna Politika“, ki blati v vsaki številki socijalne demokrate, zlasti seve one, ki so prevzeli v sedanji dobi ne-hvaležni posel ministra. Tako čitamo v „Narodni Politiki“ od 21. nov. vest, ki je značilna za te ptiče. Ta vest poroča, da „minister Kristan zanemarja posle svojega resorta in potuje okrog ter samo dobiva — dnevnice!“ Zlasti hudo zamerijo gosp. klerikalci sodr. Kristanu, da se je odpeljal na Dunaj in da dobi za ta čas celo — plačo in dnevnice. Po njihovem bi moral socijalistični minister potovati brez denarja. Stvar je zelo smešna, ako bi ne bila ob enem tudi zelo značilna za klerikalno žurnalistiko.

Sodr. Anton Kristan je eden najdelavnejših ministrov. V Belgradu biti v pisarni in „ministrirati“ je najlažje, če pa hoče minister prav opravljati svoj posel, mora poznati vse ono, kar je v njegovem področju. Če je hotel sodr. Kristan povzdigniti produkcijo premoga, moral je obiti najvažnejše rudnike in govoriti tako z uradniki in podjetniki kot z delavci, da poizve njih želje in pritožbe ter potem ukrene vse potrebno. To je storil — in produkcija premoga se neprestano dviga. Isto velja tudi glede gozdarstva. Naravno je, da mora minister potovati in veliko potovati. Tudi potovanje ministra Kristana na Dunaj je bilo nujno, ker država potrebuje strojev (lokomotiv), če hoče država premog iz rudnikov odvažati. No, klerikalci vse to vedo, ali, kaj njim vse to mar! Z lažmi pa pri poštenih ljudeh ne bodo opravili prav ničesar! . . .

Obl. konces. Informačni zavod

Drago Beseljak

Ljubljana, Cankarj. nabr. 5
dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 712-2

Hiša srednje, primerno za gostilno ali trgovino v zamem, v najem ali kupim. Cenjene ponudbe pod 100 poštno, ležeče Trbovlje. 1

Kontoristinja, zmožna slovensčine in nemščine in dvo-stavn. knjigovodstva, se sprejme takoj. Ponudbe Maribor, poštni predač 2. -1

Sprejme se več dobrih krojaških pomočnikov, eventualno tudi gospodične, katere imajo veselje do krojaškega dela, hrana in stanovanje v hiši. Pavel Janc, krojaški mojster, Sp. Siaka št. 22. 831

Prodaj se dobro ohranjena moška obleka. Wolfova ulica št. 3/1. 859-2

Kupim voz lahke vrste za prevažanje zabojev. Prijave na poštni predač 84, Ljubljana 1. 865

HIŠA

z gostilno in trgovino tik postaje na Dolenskem se ceno prodaj. Ponudbe na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 870-3

Našla se je denarnica s srednjo svoto denarja na Zaloški cesti. Zgubitelj naj se zgleda v trgovini Zorman Vodmat. 846

Vsed kolekovanja našega denarja ter 20% nega odbitka sem znižal tudi jaz za isti odstotek cene

DRVAM

katere se dobijo pri meni v vsaki množini, metrska žagana in sekana, 873-3

Srebotnjak, Ljubljana, Kolodvorska ulica 31.

Na prodaj je lovka puška

kal. 16, skoraj nova in lovski pes (Vorstehund), poizve se v soboto od 4. do 5. ure popoldan. Naslov pove Naprej 829-1

Prostor za trgovino in skladišče se vzame v najem. Ovdajalci se dobro plačajo. Novakovič, Tabor 5, prtl. levo. 827-2

Pisalna miza

moderne fazone (v diplomatičnem slogu) s steklenim nastavkom kakor tudi zraven spadajoči stol z usnjeno prevleko in omara za knjige, fino izdelano, vse iz mahagonijevega lesa, se takoj ceno prodaj. Ogleda se Gledališka ulica (pri opernem gledišču) št. 7, III. nadstr. od 3. do 5. ure popoldn., pisarna. 838-3

Dve mesečni sobi če mo- hrano, v kaki družini, iščeta dva finančna uradnika, Srca, za takoj v Ljubljani. Prijave upravi Napreja v Ljubljani, pod „Srb.“ 837

200 K nagrade dobi kdor v Ljubljani preskrbi mesečno sobo za gospodično-uradnico. Če mo- goče z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, vendar pogoj to ni. Prijave upravi Napreja, Ljubljana. 830-2

V soboto od 9. do 12. ure

je zgubil delavec med delom v skladišču Balkan pri Krisperju denarnico z denarjem, važnimi dokumenti in listi iz zastavljalnice. Prosi se nujno, poštenega najditelja, ako je bil kateri izmed tam zaposlenih delavcev ali kdorkoli naj vrne denarnico v pisarni Krisper pri Balkanu. 829-2

I. jugoslovanska zlatarska delavnica A. Fuchs, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.

Kupujem staro zlato, srebro, kakor tudi briljante, demante po najvišjih dnevnih cenah. Priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. **Pravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.** 624

Prodaj se posestvo

ki meri nad 800 oralov, z hišo in gospodarskimi poslopji; gozda je okoli 250 oralov, drugo njive, travniki in vinograd; 1 uro od postaje. Natančne podatke pove gosp. Josip Cimperšek, trgovec v Sevnici ob Savi. 835

Veča tvornica testenina traži poverljivog, odličnog **poslovodju-majstora,**

koji je već bio namešten u istom svojstvu kod koje od većih tvornica testenina. Istotamo primiče se sa povoljnim uslovima i nekoliko sposobnih radnika, koji su upoznali sa izradom testenina. Ponude sa naznačenjem dosadašnjeg službovanja, traženjem plate i prepisom vsedočba slati na administraciju ovog lista pod znakom „P. D. D.“ 3

A. Drufovka
Ljubljana
pri Balkanu 831-3

Manufaktura na debelo

Em. klinični asistent in operater na Dunaju
Dr. Janko Dernovšek
ordinira za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni od 2.—4. ure 747
Maribor, Pfarrhofgasse št. 2, II. nadstropje.
Slov. zdravniško društvo v Ljubljani.

Izvanredni občni zbor
se vrši dne 17. t. m., ob 16. uri v magistratni dvorani v Ljubljani s sledečim sporedom:
1. Poročilo iz Beograda; poročata prof. dr. Zalokar in prof. dr. Šerko.
2. Volitev v državni in pokrajinski zdravstveni svet.
3. Volitev delegatov v jugoslovansko lekarsko društvo.
4. Referat o zdravniških zbornicah (glej načrt v lječ. vjesniku, broj 6, god. 19). Poroča prim. dr. Gregorič.
5. Slučajnosti.
Odbor. 818-2

„Hif“-krema
„Altesso“, „Jakobi“ in druge vrste cigaretne papirja in stročnic ter milo, vazelino, ličilo, pisemski papir itd. nudi po najnižjih cenah
Erker & Čertalič
Ljubljana, Resljeva cesta 20.

Jugoslavija Ujjudno priporočam svojo **tvrdko za povečanje slik** od navadnih do najboljših izdelkov, kakor Semie-Email, nagrobne in druge umetne slike. Zahtevajte vzorce po dopisnici, nakar jih takoj predložim sam ali moj zastopnik. Železničarji in delavci dobe popust.

F. Stadler
Ljubljana VII

Tvorna čevljarska zadruga v Ptuj
naznanja cenjenemu občinstvu, da je otvorila svojo **lastno zalogo čevljev v Ptuj** Panonska ulica št. 3 ter nudi v prodajo le v svoji delavnici solidno izdelovano prvovrstno obutev po primernih cenah. Razprodaja se na drobno in debelo. Priporočamo se cenj. občinstvu v obilen poset in naročila.
Načelstvo.

Priporočamo tvrdko 777-3
Josip Omersa
Razpošilja vse vrste pisarniške in šolske potrebščine, vse vrste razglednice na debelo in drobno. Ljubljana, Dunajska c. 6/1.

Vojna zveza kranjskih konsumnih zavodov in konsumnih društev
Ljubljana, Aleksandrova cesta 5.

P. n.

Našim članom naznanjamo, da je Poverjeništvu za socialno skrbstvo dogovorno s tovarno Karel Pollak v Ljubljani vpeljalo veliko akcijo, da pride delavstvo do dobre in cene obutve. Podjetje Karel Pollak se je zavezalo dobaviti za člane Vojne zveze najprvo 25.000 parov moških in ženskih čevljev, in sicer:

1. Črni moški čevlji po K 186.— za par	4. Črni ženski čevlji po K 166.— za par
2. Rujavi " " " " 166.— " "	5. Rujavi " " " " 141.— " "
3. " ženski " " " 146.— " "	6. Črni " " " " 151.— " "

Podjetja in konzumi, včlanjeni pri Vojni zvezi, **smejo samo po teh cenah oddajati čevlje. Vsako prekoračenje naj se takoj javi Vojni zvezi.**

Tu se ne sme iti za dobiček, temveč za odpomoč delavstvu, zato se bo vsaka zloraba strogo kaznovala. Za zdaj se bo razdeljevalo med člane Vojne zveze po 1000 parov tedensko. Vsaka družina dobi en par čevljev. Pozneje pridejo na vrsto tudi otročji čevlji.

Vojna zveza kranjskih konsumnih zavodov in konsumnih društev
v Ljubljani r. z. z. o. z.